

Stefan Edman är biolog, föreläsare och författare till cirka 40 böcker om natur och miljö, bland annat *Västkust*, *Solvarv*, *Jorden har feber* och *Matsmart*. Stefan fick 2009 kungamedalj för sina insatser och har nyligen kommit ut med tre "havsböcker": *Kosterhavet – under ytan* på Sveriges första nationalpark under ytan, *Havsblänk* och *Planeten Havet*.

Vildmarkshav – en makalös segling

Jag skall aldrig glömma den där disiga råkalla morgonen när Hurtigrutten m/s Nordnorge gled fram längs fjordarna på den Antarktiska halvön. Vi stod på akterdäck och huttrade med blickarna spånt riktade mot de smäckra albatrosserna som seglade runt i lufthavet efter fartyget.

Det var vilt, vackert, överkligt. Drygt tusen mil från Europa kände vi oss som djärva äventyrare, utlämnade åt elementens raseri. Men det var just då – jag minns det så tydligt – som vi siktade den lilla segelbåten i en vik några distansminuter om styrbord. Uppenbart låg den för ankar under de mäktiga glaciärerna, omfluten av åtskilliga smärre isberg.

I kikarfältet lösgjorde sig två figurer i röda overaller; de stod vid relingen och pysslade med något. "Sannolikt unga fransmän som tänker övervintra och sen flyga hem till Paris och skryta på pubarna om att de riskerat livet härnere", sa en äldre man. Som i ett slag bleknade våra egna eskapader på

Rolf Bjelke och Deborah Shapiro beskriver sina seglingar på ett härligt sätt i boken *Vildmarkshav*. Foto: Rolf Bjelke och Deborah Shapiro.

det flytande hotellet där vi varma och mätta kunde betrakta den iskalla verkligheten utan några som helst umbäranden.

Jag tänker tillbaka på det där när jag läser "Vildmarkshav", en imponerande bok, skriven och bildsatt att två av världens främsta och numera också mest kända långfärdsseglare. På årets båtmässa i Göteborg framträdde de även med sin filmatiserade berättelse.

Rolf Bjelke, 76, och Deborah Shapiro, 61, möttes som av en slump på Fiji för drygt 30 år sedan. Hon var uppvuxen i USA och hade tills hon blev 14 år inte sett mer vatten "än i badkaret därhemma"; han var guldsmeds-

sonen från Örebro som älskat att vandra i fjällen.

Efter 230 000 Nm, motsvarande elva varv runt jorden och halva Deborahs liv, har de nu möjligen gått i land för gott. Navigare necesse est. Jovisst, segling är ett måste. Men varför spendera så oherrans mycket tid ute ensamma där ute på de rykande oceanerna, förföriskt vackra men ack så farliga?

För Rolf och Deborah handlar det aldrig om att skryta om dödsföraktande fantomprestationer, snarare om en ödmjuk nyfikenhet på vår planets storslagna myller av liv. Att komma skönheter som kungspingvinen och

knölvalen riktigt nära. Att sätta ner foten på stränder och öar där knappt någon människa varit tidigare. Men också om att bättre förstå havens och kustmänniskans historia och livsvillkor.

Läsare av boken som förstår sig på gennakergaj, servoblad och vant ryser nog alldeles särskilt vid dramatiken då mesanmasten kollapsade och resan till Antarktis fick skjutas fram ett år.

Men även vi som inte är skeppare har mycket att reflektera över. I varsitt avsnitt berättar författarna mycket personligt om denna sin tredje segling till jordens sydligaste hav, ett område större än Europa och Asien tillsammans. Antarktis, Sydgeorgien, Eldslandet.

Och budskapet är klart som polarvatten: Dessa vildmarker – planetens sista? – är livsnerven mellan människan och naturen. Om mänskligheten skall överleva måste vi vårda dem med kunskap och kärlek.

Fotnot: Boken *Vildmarkshav* recenserars på sidan 64.

Stefan Edman

www.northernlightsail.se

BETONGPONTONER

TRÄ-/BETONGBRYGGOR

VÅGBRYTARE

STOCKHOLM: 08-403 05 900

GÖTEBORG: 031-361 40 30

MALMÖ: 040-645 33 70

WWW.PONTECH.SE

PONTECH[®]